

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tieliikenteen tietojärjestelmästä annettua lakia. Laki saatettaisiin vastaamaan yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY. Lisäksi otettaisiin huomioon vuonna 1995 voimaan tullut perusoikeus-

säännöksiä koskeva hallitusmuodon muutos ja tehtäisiin muita vähäisiä muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Se on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan aikaisintaan samanaikaisesti eduskunnan käsiteltävänä olevan henkilötietolain kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Tieliikenteen tietojärjestelmästä annettu laki (819/1989), jäljempänä *LTJ-laki*, on tullut voimaan lokakuussa 1989. Voimaantulon jälkeen lakia on muutettu joitakin kertoja lähinnä organisaatiomuutosten vuoksi. Viimeiset suurehkot muutokset tulivat voimaan vuoden 1996 alusta. Tuolloin lakia uudistettiin siten, että siinä otettiin osittain huomioon hallitusmuodon 8 §:n 1 momentin vaatimus säätää henkilötietojen suojasta lailla.

Tieliikenteen tietojärjestelmää pidetään liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja tieliikenteen tietopalvelua varten. Tietojärjestelmä on tieliikenteeseen liittyvien rekistereiden kokonaisuus. Järjestelmän osarekistereitä ovat ajoneuvorekisteri, ajokorttirekisteri, ajoneuvoverotusrekisteri ja autokiinnitysrekisteri. Yksityiskohtaiset säännökset tieliikenteen tietojärjestelmän osarekistereistä ovat ajoneuvojen rekisteröinnistä annetussa asetuksessa (1598/1995), ajokorttiasetuksessa (845/1990) ja vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta annetussa asetuksessa (724/1991).

Tieliikenteen tietojärjestelmästä on lähtökohtaisesti jokaisella oikeus saada tietoja. Tätä julkisuusperiaatetta on rajoitettu LTJ-laissa siten, että laissa säädetään lähinnä tietosuoja- ja tietoturvasyistä tyhjentävästi ne

tilanteet, joissa tietoja voidaan luovuttaa tieliikenteen tietojärjestelmän osarekistereistä. LTJ-laki on erityislaki, joka syrjäyttää yleislakien säännökset. Yleislakeja, lähinnä henkilörekisterilakia (471/1987), sovelletaan kuitenkin täydentävästi LTJ-lain rinnalla sillä osin kuin LTJ-laissa ei asiasta toisin säädetä.

Lokakuussa 1995 yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, jäljempänä *tietosuojadirektiivi*, on henkilötietojen käsittelyn sääntelyn yleisperiaatteet asettava direktiivi. Sen tavoitteena on turvata yksilöiden perusoikeudet ja -vapaudet, erityisesti oikeus yksityisyyteen henkilötietojen käsittelyssä, sekä henkilötietojen vapaa liikkuminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Jäsenvaltio ei saa estää henkilötietojen siirtämistä toiseen jäsenvaltioon yksityisyyden suojaan liittyvistä syistä. Lähtökohtana tietosuojadirektiivissä on henkilötietojen käsittely laajassa merkityksessä siten, että käsittely sisältää myös tietojen luovuttamisen.

Tietosuojadirektiivin pohjana on Euroopan neuvoston vuonna 1981 hyväksymä yleissopimus yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojen käsittelyssä (SopS 36/1992), joten LTJ-laki vastaa jo varsin

hyvin tietosuojadirektiivin vaatimuksia. Keskeisimminkin laki eroaa tietosuojadirektiivin vaatimuksista sen vuoksi, että laissa viitataan eräiltä osin henkilötietolakiin. Sen uudistamiseksi on eduskunnalle annettu hallituksen esitys henkilötietolaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 96/1998 vp).

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 30/1998 vp). Ehdotuksen mukaan yleisten asiakirjojen julkisuudesta annettu laki (83/1951) kumotaisiin ja annettaisiin laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Lakia sovellettaisiin luovutettaessa tietoja viranomaisten rekistereistä.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että LTJ-laissa viitattaisiin eduskunnan käsiteltävänä olevaan henkilötietolakiin. Lisäksi lakiin otettaisiin väliaikaista ajokorttitiedostoa sekä ulkomailla annettujen ajokorttien ja vaarallisten aineiden kuljettajien ajolupien merkitsemistä rekisteriin koskevat säännökset sekä tehtäisiin eräitä lähinnä tietojärjestelmän tietoja ja tietojen luovutusta koskevia muutoksia.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia, organisatorisia eikä henkilöstöön liittyviä vaikutuksia.

Tietosuojadirektiivin mukaisesti ehdotuksella toteutettaisiin henkilötietojen vapaa liikkuvuus Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden välillä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenneministeriössä virkatyönä yhdessä tieliikenteen tietojärjestelmää pitävän ajoneuvohallintokeskuksen kanssa. Erillistä työryhmää ei katsottu tarpeelliseksi asettaa. Valmistelumenettelystä pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, puolustusministeriöltä, tietosuojavaltuutetulta ja keskeisimmiltä tieliikenteen tietojärjestelmän tietoja käyttäviltä tahoilta. Samalla pyydettiin lausunnot lain muutostarpeista. Lausunnoissa menettelyä ei vastustettu. Ehdotuksessa on pyritty ottamaan huomioon esitetyt muutostarpeet.

Lakiluonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä,

valtiovarainministeriön vero-osastolta, puolustusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, tietosuojavaltuutetulta, ajoneuvohallintokeskukselta, tullilaitokselta, rajavartiolaitokselta, Liikennevakuutuskeskukselta, Väestörekisterikeskukselta, Liikenneturvalta sekä useilta liikenne- ja autoalan etujärjestöiltä. Lausunnoissa on pääosin tuettu ehdotettuja muutoksia. Lakiehdotuksen jatkovalmistelussa on pyritty ottamaan huomioon lausunnoissa tehdyt muutosehdotukset. Lisäksi jatkovalmistelussa on saatu asiantuntijakommentteja oikeusministeriöltä.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

4.1. Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esitys henkilötietolaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi on annettu eduskunnalle heinäkuussa 1998. Esityksellä saatetaan voimassa oleva henkilötietojen keräämistä, tallentamista, käyttöä ja luovuttamista koskeva yleislainsäädäntö vastaamaan tietosuojadirektiiviä. Esitykseen sisältyvät lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Tieliikenteen tietojärjestelmään sovelletaan yleislakina henkirekisterilakia ja jatkossa sen korvaavaa eduskunnan käsiteltävänä olevaa henkilötietolakia siltä osin kuin asiasta ei ole säädetty LTJ-laissa. Lisäksi tavoitteena on, että LTJ-lain tulkinnassa noudatetaan soveltuvin osin yleislain tulkintaa.

LTJ-laissa viitataan useissa kohdin henkirekisterilakiin. Ehdotuksen mukaan LTJ-laissa viitattaisiin eduskunnan käsiteltävänä olevaan henkilötietolakiin. Säännöksissä ei mainittaisi asianomaisia pykäläiä. Tarkoitus on, että LTJ-lain muutokset eivät tulisi voimaan ennen henkilötietolakia.

4.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Esityksellä pantaisiin täytäntöön tietosuojadirektiivi LTJ-lain osalta. Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 24 päivänä lokakuuta 1998. Esitys vastaa myös yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojen käsittelyssä tehtyä Euroopan neuvoston yleissopimusta, johon Suomi on sitoutunut vuonna 1992.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

6 §. *Ajokorttirekisterin tiedot.* Pykälän 1, 2 ja 4 kohtaan ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia.

Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädettävä lailla. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavat ajoluvat merkitään ajokorttirekisteriin. Ajoluvasta ja ajoluparekisteristä säädetään vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta annetussa asetuksessa. Nykyisin ajoluvasta merkitään rekisteriin ajoluvan numero ja voimassaoloaika sekä, mihin vaarallisten aineiden luokkiin kuuluvia aineita taikka mitä aineryhmiä tai ainetta ajolupa oikeuttaa kuljettamaan. Pykälän 3 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että täytettäisiin hallitusmuodossa säädetty vaatimus laintasoisesta sääntelystä. Pykälään tulisivat perusteet vaarallisten aineiden kuljettajien ajolupatietojen merkitsemisestä ajokorttirekisteriin. Rekisteriin merkittävistä tiedoista säädettäisiin edelleen tarkemmin asetuksessa. Rekisterin tietosisältöä ei ole tarkoitus nykyisestä laajentaa.

Tieliikennelain (267/1981) 68 §:ssä säädetyn opetusluvan ja harjoitusluvan tallettamisesta ajokorttirekisteriin säädetään ajokorttiasetuksen 48 §:ssä. Asiasta ehdotetaan otettavaksi laintasoinen säännös lisäämällä pykälään uusi 5 kohta.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti ulkomailla annetun ajokortin haltijan tietojen merkitsemisestä ajokorttirekisteriin. Nykyisin asiasta säädetään ajokorttiasetuksen 48 §:n 3 momentissa. Maininta tutkanpaljastinrikkomuksesta korvattaisiin kuitenkin viittauksella liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annettuun lakiin (546/1998) ja siinä säädettyyn paljastinlaiterikkomukseen. Ulkomailla annetun ajokortin haltijasta rekisteriin tallettavat tiedot määriteltäisiin viittaamalla kotimaisia ajokortteja koskeviin säännöksiin. Koska ulkomailla annetun ajokortin haltijan osalta rekisteriin ei talletettaisi yhtä kattavia tietoja kuin Suomessa myönnettyjen ajokorttien osalta, merkittävistä tiedoista säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Koska henkilötietojen suojasta on säädettä-

vä lailla, pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin väliaikaisesta ajokorttiedostosta. Momentti vastaisi ajokorttiasetuksen 49 §:ää. Väliaikaisen ajokorttiedoston tarve johtuu kaksivaiheisesta ajokortista. Tiedostoa käytetään lyhytaikaista ajokorttia seuraavan ajokortin valmistukseen. Ajokorttiasetuksen 49 § kumoettaisiin ehdotetun lain voimaantulosäännöksellä.

9 §. *Oikeus tietojen saantiin ja tallettamiseen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että suorakäyttöisesti tietojärjestelmään talletettavia tietoja olisivat myös vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavaa ajolupaa koskevat tiedot.

10 §. *Tieliikenteen tietojärjestelmän käyttö.* Ajoneuvohallintokeskuksen oikeudesta käyttää tietojärjestelmää ja sen osarekistereitä koskevaa 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi hallitusmuodon 8 §:n 1 momentissa säädetyn velvoitteen täyttämiseksi. Viraston rekisterin käyttö ei voisi enää perustua yksistään asetukseen. Muutos vastaisi eduskunnan käsiteltävänä olevan henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

11 §. *Tietojen luovutus tieliikenteen tietojärjestelmästä.* Pykälässä säädetään yleisistä periaatteista, jotka koskevat tietojen luovutusta tieliikenteen tietojärjestelmästä. Pykälän 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan tietojen massaluovutuksien tulee täyttää eräät henkilörekisterilaissa säädetty massaluovutusta koskevat edellytykset. Mainittu viittaus massaluovutusta koskevine käsitteineen ehdotetaan poistettavaksi 2 momentista.

Tietosuojadirektiivissä ei käytetä massaluovutuksen käsitettä, eikä sitä ole ehdotettu myöskään eduskunnan käsiteltävänä olevaan henkilötietolakiin, joten käsitteestä voidaan luopua myös nyt ehdotetussa laissa. Käsitteestä luopumisesta LTJ-laissa ei aiheudu oikeustilan muutoksia. Tietosuojadirektiivin mukaisia henkilötietojen suojaa ja viranomaisten asiakirjojen julkisuutta koskevien lakien periaatteita noudatettaisiin luovutettaessa tietoja myös tieliikenteen tietojärjestelmästä siltä osin kuin periaatteista ei LTJ-laissa toisin säädetä. Näin tulisi otetuksi huomioon myös tietosuojadirektiivissä annettu velvoite, jonka mukaan henkilötietoja ei saa myöhemminkään käyttää niiden nimenomaisten ja laillisten tarkoitusten vastai-

sesti, joita varten tiedot on kerätty.

Pykälän 2 momentin säännös estää tietojen luovuttamisen, jos sen voidaan perustellusta syystä epäillä vaarantavan valtion turvallisuutta. Säännöstä sovellettaessa on muun ohessa otettava huomioon puolustusvoimien tarpeet. Esimerkiksi puolustusvoimien ajoneuvojen omistaja-, haltija- ja käyttötarkoitustietojen luovuttaminen ulkomaille ei olisi mahdollista.

12 §. *Tietojen luovutus ajoneuvorekisteristä.* Pykälässä säädetään yksityiskohtaisesti tietojen luovutuksesta ajoneuvorekisteristä. Pykälä täyttää tietosuojadirektiivin 7 artiklassa säädetty vaatimukset henkilötietojen käsittelylle.

Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentissa säädetyn veloitteen täyttämiseksi LTJ-lain 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin. Viranomaisen tehtävän, johon se käyttää tietoja, olisi perustuttava lakiin.

Tietosuojadirektiivin 1 artiklan mukaan jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa tai kieltää henkilötietojen vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä syistä, jotka johtuvat yksilön perusoikeuksien ja -vapauksien toteuttamisesta tai hänen oikeudestaan yksityisyyteen. Tämä periaate tietojen vapaasta liikkuvuudesta jäsenvaltioiden sisällä on lausuttu myös direktiivin johdanto-osassa. Voimassa olevan lain 12 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan ajoneuvorekisteristä saadaan luovuttaa tietoja Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan ajoneuvojen rekisteröintiviranomaisille. Laajentuva kansainvälinen yhteistyö esimerkiksi anastettujen ajoneuvojen löytämiseksi ja jäsenvaltioiden kansalaisten vapaan liikkumisen mahdollistaminen edellyttävät alussa mainittujen syiden lisäksi, että säännökseen tehtäisiin muutos, jonka nojalla tietojen luovuttaminen ajoneuvorekisteristä tehtäisiin mahdolliseksi kaikille Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen liittyneiden valtioiden ajoneuvorekisteriviranomaisille. Luovutettavien tietojen käyttötarkpeen tulisi edelleenkin liittyä ajoneuvojen rekisteröintitehtävien suorittamiseen.

Voimassa olevan 1 momentin 6 kohdan viittaus henkilöresterilaissa säädettyjen luovutusedellytysten huomioon ottamisesta ehdotetaan poistettavaksi. Kohdassa on kyse tietojen luovutuksesta asiakasrekisterin osoitettietojen päivittämiseen. Tietoja luovutettaessa olisi edelleen sovellettava 11 §:n yleisiä periaatteita. Voimassa olevasta 8 kohdasta

ehdotetaan poistettavaksi viittaus henkilöresterilaissa säädettyihin luovutusedellytyksiin. Tämä viittaus korvattaisiin viittauksella henkilötietolaissa oleviin edellytyksiin. Eduskunnan käsiteltävänä olevan henkilötietolain henkilötietojen käsittelyn yleiset periaatteet sisältyvät lain 2 lukuun ja käsittelyn yleiset edellytykset 8 §:ään. Lisäksi henkilötietojen käsittelystä tutkimusta ja tilastointia varten säädettäisiin lain 14 ja 15 §:ssä. Tarcoitus on, että LTJ-lain 12 §:n 1 momentin 6 ja 8 kohdan mukaisten luovutusten on täytettävä henkilötietojen käsittelylle säädettävät tietosuojadirektiivin mukaiset yleiset edellytykset.

Voimassa olevan 2 momentin henkilötietojen luovutusta koskeva rajoitus, jossa viitataan henkilöresterilain mukaiseen oikeuteen tallettaa luovutettavat tiedot henkilöresteriin, ehdotetaan korvattavaksi samansisältöisellä viittauksella eduskunnan käsiteltävänä olevaan henkilötietolakiin.

Pykälän 3 momentin viittaus henkilöresterilain 23 §:ään (markkinointikielto) ehdotetaan korvattavaksi viittauksella henkilötietolakiin. Tietosuojadirektiivin 14 artiklan b kohdassa jäsenvaltiolle asetetaan velvollisuus turvata rekisteröidylle oikeus kieltää henkilötietojensa käsittely suoramarkkinointitarcoituksiin. Tämän mukaisesti eduskunnan käsiteltävänä olevan henkilötietolain 30 §:ssä lähdetään siitä, että kieltomahdollisuus ei nykyiseen verrattuna käsitä enää osoitepalvelua. Näin ollen myös markkinointikiellon tehneiden nimi- ja osoitetietojen luovuttaminen olisi mahdollista rekisteröityjen omaksi eduksi tapahtuvien niin sanottujen takaisinkutsukirjeiden lähettämiseksi. Näissä tilanteissa on kyse ajoneuvossa mahdollisesti olevan ajoneuvon valmistajan tai maahantuojan tiedossa olevan teknisen vian korjaamiseksi tapahtuvasta kutsusta. Nämä viat, jotka voivat pahimmillaan vaikuttaa liikenneturvallisuuteen, tutkii ja korjaa valmistaja tai maahantuoja ilman eri maksua. Näin ollen tällaisen tarkastuskutsun saaminen olisi myös ajoneuvon omistajan tai haltijan edun mukaista. Ajoneuvon muuttuneista huolto-ohjeista ilmoittaminen ajoneuvon kulloisellekin omistajalle tai haltijalla on verrattavissa takaisinkutsukirjeiden lähettämiseen. Rekisteriä pitävä ajoneuvohallintokeskus tavanomaisen huolellisuusveloitteen mukaisesti huolehtisi siitä, ettei edellä mainituissa tilanteissa kiellon tehneille rekisteröidylle toimitettaisi tässä yhteydessä markkinointiin

viittaavaa materiaalia.

12 a §. *Henkilötunnuksen luovutus ajoneuvorekisteristä.* Tietosuojadirektiivin 8 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltion on määriteltävä olosuhteet, joiden vallitessa henkilötunnusta voidaan käsitellä.

Pykälän 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilötunnus voitaisiin luovuttaa myös 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen valtioiden rekisteriviranomaisille. Tietosuojadirektiivin 1 artiklan mukaan jäsenvaltiot eivät voi rajoittaa henkilötietojen vapaata liikkuvuutta yksilön perusoikeuksiin liittyvillä syillä.

Eduskunnan käsiteltävänä olevan henkilötietolain periaatteita noudattaen ehdotetaan pykälän 2 kohtaa muutettavaksi siten, että siitä poistetaan viittaus henkilörekisterilakiin ja otetaan sen sijasta maininta henkilön yksityiselämän yksilöllisyyden tärkeydestä. Lisäksi kohtaan lisättäisiin viittaus henkilötietolain periaatteisiin. Tällä tarkoitetaan tilanteita, joissa rekisteröidyn yksityiselämänsä yksilöllisyys on välttämätöntä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi taikka historiallista tai tieteellistä tutkimusta varten.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta, jossa eduskunnan käsiteltävänä olevan henkilötietolain mukaisesti tehtäisiin mahdolliseksi henkilötunnuksen luovutus osoitetietojen päivittämiseksi tai moninkertaisten postilähetysten välttämiseksi suoritettavaa tietojenkäsittelyä varten, jos henkilötunnus jo on luovutuksensaajan käytettävissä. Tämä on ollut mahdollista jo nykyisen pykälän perusteella. Kohdan lisääminen on kuitenkin tarpeen 2 kohtaan ehdotetun tiukennuksen vuoksi.

12 b §. *Tietosuojalautakunnan poikkeuslupa.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän mukaan tietosuojalautakunnalla on oikeus antaa poikkeuslupa henkilötietojen luovutukseen ajoneuvorekisteristä sekä henkilötunnuksen käyttämiseen hakuperusteena ja tunnusten luovuttamiseen.

Perusoikeusudistuksen ja tietosuojadirektiivin vuoksi tietosuojalautakunnan rooli on muuttumassa. Lautakunnan lupatoimivaltaa joudutaan kaventamaan, jolloin henkilörekisterilain mukaisten poikkeuslupien antaminen ei olisi enää mahdollista. Henkilörekisterilain tapaan eduskunnan käsiteltävänä olevaa henkilötietolakia, myös sen poikkeuslupaa koskevia säännöksiä, sovellettaisiin tilanteis-

sa, joissa asiasta ei ole erityislaissa säädetty. Käytännössä kumottavaksi ehdotetulla pykälällä ei myöskään ole ollut merkitystä. Pykälän voimassaoloaikana, vuodesta 1996 ei ole ollut yhtään tilannetta, jossa pykälässä tarkoitettu poikkeuslupa olisi ollut tarpeen.

13 §. *Tietojen luovutus ajokorttirekisteristä.* Poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetun lain (1251/1995) 1 §:ssä säädetään puolustusvoimien tehtäväksi tiettyjen rikosten tutkinnan ja muiden poliisitehtävien suorittaminen. Poliisitehtäviä puolustusvoimissa hoitavat pääesikunnan tutkintaosaston virkamiehet ja puolustusvoimien sotilaslakimiehet, joilla on tarve saada mainittujen tehtävien hoitamiseksi tietoja ajokorttirekisteristä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että mainittuja tehtäviä hoitaville virkamiehille annetaan samanlainen oikeus tietojen saantiin kuin poliisilla on näissä tehtävissä.

Hallituksen esitystä tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta käsitellessään eduskunnan liikennevaliokunta on kannanottonaan (LiVM 5/1997 vp) todennut, että henkilörekisterilain kokonaisuudistuksen yhteydessä tulee selvittää viranomaisten mahdollisuus saada tietoja laissa tai sen nojalla annetun tehtävän hoitamiseksi. Lausumalla lienee tarkoitettu tietojen luovuttamista ajokorttirekisteristä ja nimenomaan luovuttamista poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitoksen virkamiehille. Voimassa olevassa 13 §:n 1 momentissa säädetään ajokorttirekisteriin merkityn henkilön rikosta koskevat tiedot ja eräitä ajokortti-toimenpiteitä koskevat tiedot salaisiksi. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa säädetään poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitoksen oikeudesta saada tietoja salassapitosäännösten estämättä. Tietojen käyttöoikeus on rajattu ajo-oikeuteen ja liikennelupiin liittyvien asioiden käsittelyyn sekä henkilötietojen tarkistamiseen. Samoin momentin 2—8 kohdassa tietojen käyttötarkoitus on rajattu näissä kohdissa säädettyjen viranomaisten ajokorttirekisterin tarkoitusta vastaaviin tehtäviin.

Pykälän 1 momentissa on lausuttu poikkeusasiakirjajulkisuutta koskevasta pääsäännöstä. Pykälän 2 momentin 1—10 kohdassa säädetään puolestaan tätä salassapitosäännöstä koskevasta poikkeuksesta. Yleisten lainsäädäntöperiaatteiden mukaan poikkeussäännösten on oltava yksilöityjä ja tarkkarajaisia. Myös eduskunnan hallintovaliokunta on ollut tätä mieltä käsitellessään hallituksen esitystä laiksi poliisin tehtävien suorittamisesta

puolustusvoimissa (HaVM 3/1995 vp). Valiokunta on katsonut välttämättömäksi, että tietojen saantia eräiden viranomaisten rekistereistä koskevaa 6 §:ää täsmennetään siten, että jokaisesta eri rekisteriä koskevasta säännöksestä tulee käydä ilmi se, mihin tarkoitukseen pääesikunta voi kyseisiä tietoja saada. Tämän mukaisesti laki vahvistettiin. Tilanne poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitoksen kohdalla ei poikenne edellä mainitusta. Näin ollen avoin luovutussäännös ei liene perusteltu. Edellä mainitun johdosta ehdotetaan 13 §:n 2 momentin sisältö säilytettäväksi ennallaan lukuun ottamatta edellä ja jäljempänä mainittuja muutoksia.

Voimassa olevan 2 momentin 9 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi luovutustarkoituksiksi historiallinen tutkimus ja liikenneturvallisuustudkimus. Henkilötietojen käsittely mainittuihin tarkoituksiin on mahdollista tietosuojadirektiivin 7 artiklan f alakohdan mukaan. Myös eduskunnan käsiteltävänä olevassa henkilötietolaissa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen tapahtuva henkilötietojen käsittely on rinnastettu toisiinsa. Liikenneturvallisuustudkimus voi olla tieteellistä tutkimusta edeltävää tutkimusta tai itsenäistä tutkimusta, joka ei täytä tieteellisen tutkimuksen kriteerejä. Ehdotettu lisäys on tarpeen, koska nykyisen lain mukaan ajokorttirekisteristä ei ole voitu luovuttaa tietoja esimerkiksi liikenneturvallisuusviranomaisille ja muille liikenneturvallisuudesta huolehtiville liikenneturvallisuuustyötä varten, jos tieteellisen tutkimuksen edellytykset eivät ole täyttyneet. Ilmeinen tarve siihen on kuitenkin olemassa. Tämän mukaisesti 2 momentin 9 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi tätä koskeva maininta. Lisäksi kohdan viittaus henkilötietorekisterilakiin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella henkilötietolakiin.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös puolustusvoimat voisi muiden viranomaisten tavoin saada rekistereistä tietoja teknisellä käyttöyhteydellä. Puolustusvoimat saa käyttää rekisterin tietoja puolustusvoimien ajokorttiasioiden käsittelyä varten. Tähän asti tietojen luovutus on tapahtunut konekielisenä siirtona. Puolustusvoimat on kehittämissä rekistereitään. Tässä yhteydessä on ilmennyt tarve saada tietoja myös suoraikäyttöisesti eli teknisellä käyttöyhteydellä. Säännöksen muutos ei muuta luovutettavien tietojen tietosisältöä, eikä muutos heikentäisi henkilön yksityisyyden suojaa.

14 §. *Tietojen luovutus ajoneuvoverotusrekisteristä.* Pykälän 1 kohdassa oleva massaluovutuksen käsite ehdotetaan poistettavaksi. Säännöksessä olevalla maininnalla hyväksytystä käyttötarkoituksesta tarkoitetaan tietosuojadirektiivin mukaisesti sitä, että käyttötarkoituksen tulee olla yhteensopiva tämän osarekisterin käyttötarkoituksen kanssa.

Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentissa säädetyn veloitteen vuoksi 3 kohtaa muutettaisiin. Katsastuksen suorittajan tehtävien, joiden hoitamista varten tietoja annettaisiin, olisi perustuttava lakiin.

18 §. *Rangaistusseuraamukset.* Pykälän 2 momentissa henkilötietorekisteririkkomusten rangaistusta koskeva viittaus henkilötietorekisterilain 44 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella eduskunnan käsiteltävänä olevaan henkilötietolakiin, jonka 48 § sisältää lain rangaistussäännökset.

2. Voimaantulo

Tietosuojadirektiivi on sen 32 artiklan mukaan saatettava voimaan kolmen vuoden kuluessa direktiivin hyväksymisestä. Ottaen huomioon direktiivin hyväksymisajan direktiivi on saatettava voimaan viimeistään 24 päivänä lokakuuta 1998.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Se voisi kuitenkin tulla voimaan aikaisintaan samaan aikaan kuin eduskunnan käsiteltävänä oleva henkilötietolaki.

3. Säättämisyjärjestys

Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Nykyisin asetuksin säädettävästä ja ajokorttirekisteriin kuuluvasta vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavasta ajoluparekisteristä ja väliaikaisesta ajokorttitiedostosta säädettäisiin ehdotuksen mukaan lailla. Lisäksi tarkistettaisiin eräitä muita säännöksiä vastaamaan mainitun hallitusmuodon säännöksen vaatimuksia. Ehdotettu laki vastaa perustuslaissa säädettyjä vaatimuksia, minkä vuoksi laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annetun lain (819/1989) 12 b §, sellaisena kuin se on laissa 1595/1995,

muutetaan 6 §, 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin 2, 5, 6 ja 8 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 12 a §, 13 §:n 2 momentin 9 kohta ja 4 momentti, 14 §:n 1 ja 3 kohta sekä 18 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § osaksi mainitussa laissa 1595/1995, 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin 2, 5, 6 ja 8 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 12 a §, 13 §:n 2 momentin 9 kohta, 14 §:n 1 ja 3 kohta sekä 18 §:n 2 momentti viimeksi - mainitussa laissa ja 13 §:n 4 momentti laissa 627/1997, sekä

lisätään 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1595/1995, uusi 1 a kohta seuraavasti:

6 §

Ajokorttirekisterin tiedot

Ajokorttirekisteriin, johon merkitään ajokorttiluvan hakijat ja ajo-oikeuden haltijat sekä ajo-oikeutta vailla olevat liikenne rikoksiin syyllistyneiksi epäillyt ja syyllistyneet henkilöt, talletetaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään ajokorttiluvan hakijasta ja ajo-oikeuden haltijasta sekä ajo-oikeutta vailla olevasta:

1) ajokorttiluokat, joita vastaavin merkinnoin ajokorttilupa on myönnetty, ajo-oikeutta koskevat erityisehdot ja erityisluvat sekä vastaavat puolustusvoimien ajokorttia koskevat tiedot;

2) moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdyksi epäiltyjä ja tehtyjä liikenne rikoksia, niistä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot sekä tieliikennelain (267/1981) nojalla tapahtunutta ajokieltoon määräämistä, ajokorttiluvan peruuttamista, ajo-oikeuden raukeamista ja varoituksen antamista sekä niiden perustana olevaa tekoa tai epäiltyä tekoa koskevat tiedot;

3) henkilöauton ammattiajoluvan, liikenneopettajaluvan ja vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavan ajoluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevat tiedot;

4) autokoulujen valvontaa ja tutkimusta varten kuljettajaopetusta ja kuljettajantutkintoa koskevat tiedot; sekä

5) opetusluvan ja harjoitusluvan myöntämistä koskevat tiedot.

Ulkomailla annetun ajokortin haltijaa koskevat tiedot talletetaan ajokorttirekisteriin, jos hänet on Suomessa tuomittu tieliikennelain 75 §:n 1 momentissa mainitusta rikoksesta tai muusta moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdystä tieliikennelaissa rangaistavaksi säädetystä rikoksesta taikka liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetun lain (546/1998) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetusta paljastinlaiterikkomuksesta. Rekisteriin talletetaan soveltuvien osin 1 momentissa ja 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ajokortin valmistaja ylläpitää ajoneuvohallintokeskuksen toimeksiannosta ja valvonnan osana ajokorttirekisteriä ajo-oikeuden haltijan valokuvan ja nimikirjoituksen sisältävää tiedostoa (*valiaikainen ajokorttitiedosto*). Valmistaja hävittää valokuvan ja nimikirjoituksen viimeistään kolmen vuoden kuluessa ajokortin tilauksesta.

9 §

Oikeus tietojen saantiin ja tallettamiseen

Kuljettajantutkintojen vastaanottaja voi tallettaa suorakäyttöisesti tieliikenteen tietojärjestelmään kuljettajaopetusta ja kuljettajantutkintoa sekä ajokorttia ja vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavaa ajolupaa koskevia tietoja.

10 §

Tieliikenteen tietojärjestelmän käyttö

Ajoneuvohallintokeskus voi käyttää tieliikenteen tietojärjestelmää ja sen osarekistereitä sille lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

11 §

Tietojen luovutus tieliikenteen tietojärjestelmästä

Tieliikenteen tietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Tietoa ei saa luovuttaa, jos luovuttamisen voidaan perustelusta syystä epäillä vaarantavan rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta.

12 §

Tietojen luovutus ajoneuvorekisteristä

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa:

2) viranomaiselle lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi tarpeellisia tietoja;

5) Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen liittyneen valtion ajoneuvojen rekisteriviranomaisille tietoja ajoneuvojen rekisteröintitehtävien suorittamiseksi kyseisissä valtioissa;

6) tietoja ajoneuvon rekisteritunnuksen taikka omistajan tai haltijan nimen tai liikkeen yhteisötunnuksen perusteella ajoneuvojen kauppaa tai rahoitusta, liikenne- tai autovakuutustoimintaa, katsastustoimintaa taikka muuta ajoneuvoihin liittyvää toimintaa harjoittavan yrityksen asiakasrekisterin osoitetietojen päivittämistä varten;

8) tietoja tilastointia tai tieteellistä tutkimusta varten, jos henkilötietolaissa (/) tietojen käsittelylle näihin tarkoituksiin säädetty edellytykset täyttyvät; sekä

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja myös liikenneturvallisuuteen, liikenne- tai autovakuutuksiin, liikenteeseen, liikennetarvikkeisiin, katsastukseen tai ajoneuvoihin liittyvää muuta kuin 1 momentissa mainittua tarkoitusta varten. Ajoneuvon omistajan ja haltijan henkilötietoja saa kuitenkin luovuttaa vain, jos luovutuksen saajalla on henkilötietolain mukaan oikeus käsitellä näitä tietoja.

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramainontaan, puhelinmyyntiin tai muuhun suoramarkkinointiin sekä osoitepalveluun. Luonnollisen henkilön tietojen luovutus on sallittua ainoastaan, jos toiminta, johon tietoja pyydetään luovutettavaksi, liittyy liikenneturvallisuuteen, liikenteeseen, liikenne- ja autovakuutuksiin, liikennetarvikkeisiin, katsastukseen, ajoneuvoihin tai ajoneuvokauppaan. Luonnollisesta henkilöstä voidaan muussa kuin automaattiseen tietojenkäsittelyyn soveltuvassa muodossa luovuttaa vain nimi- ja osoitetietoja. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske tietojen luovuttamista katsastuksen suorittajalle katsastukseen liittyvien palvelutehtävien hoitamista varten. Luonnollisen henkilön tietoja ei saa luovuttaa, jos rekisteröity on henkilötietolain nojalla kieltänyt tietojen käsittelyn tai jos luovutuksen saajalla ei ole mainitun lain mukaan muutoin oikeutta käsitellä luovutettavia tietoja.

12 a §

Henkilötunnuksen luovutus ajoneuvorekisteristä

Ilman rekisteröidyn suostumusta saa henkilötunnusta käyttää tietojen luovutuksen perusteena tai henkilötunnuksen luovuttaa ajoneuvorekisteristä vain:

1) 12 §:n 1 momentin 2—5 ja 8 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

2) kun henkilön yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää ja henkilötietolaissa henkilötunnuksen käsittelylle säädetty vaatimukset muutoinkin täyttyvät; taikka

3) osoitetietojen päivittämiseksi tai moninkertaisten postilähetysten välttämiseksi suoritettavaa tietojenkäsittelyä varten, jos henkilötunnus jo on luovutuksensaajan käytettävissä.

13 §

Tietojen luovutus ajokorttirekisteristä

 Ajokorttirekisteristä saa kuitenkin luovuttaa:

1a) poliisin tehtäviä puolustusvoimissa suorittaville virkamiehille tietoja henkilötietojen tarkistamista varten;

9) ajoneuvohallintokeskuksen valvonnassa tietoja historiallista tai tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai liikenneturvallisuustutkimusta varten, jos on ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty, ja jos henkilötietolaissa tietojen käsittelylle näihin tarkoituksiin säädetty edellytykset täyttyvät; sekä

Ajokorttirekisterin tietoja ei saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 2 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

14 §

*Tietojen luovutus
 ajoneuvoverotusrekisteristä*

Ajoneuvoverotusrekisteristä voidaan luovuttaa:

1) rekisteritunnuksen perusteella yksittäisiä tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten henkilötunnusta lukuun ottamatta;

3) tietoja katsastuksen suorittajalle lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamista varten;

18 §

Rangaistusseuraamukset

 Rangaistus tässä laissa mainittuihin rekistereihin kohdistuvasta tietomurrosta säädetään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja tällaiseen rekisteriin kohdistuvasta henkilörekisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä sekä henkilörekisteririkkomuksesta henkilötietolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan 7 päivänä syyskuuta 1990 annetun ajokorttiasetuksen (845/1990) 49 §, sellaisena kuin se on asetuksessa 1256/1994.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Matti Aura*

Laki

tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annetun lain (819/1989) 12 b §, sellaisena kuin se on laissa 1595/1995,

muutetaan 6 §, 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin 2, 5, 6 ja 8 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 12 a §, 13 §:n 2 momentin 9 kohta ja 4 momentti, 14 §:n 1 ja 3 kohta sekä 18 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § osaksi mainitussa laissa 1595/1995, 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin 2, 5, 6 ja 8 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 12 a §, 13 §:n 2 momentin 9 kohta, 14 §:n 1 ja 3 kohta sekä 18 §:n 2 momentti viimeksi - mainitussa laissa ja 13 §:n 4 momentti laissa 627/1997, sekä

lisätään 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1595/1995, uusi 1 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Ajokorttirekisterin tiedot

Ajokorttirekisteriin, johon merkitään ajokorttiluvan hakijat ja ajo-oikeuden haltijat sekä ajo-oikeutta vailla olevat liikennerekoksiin syyllistyneiksi epäillyt ja syyllistyneet henkilöt, talletetaan siten kuin asetussella tarkemmin säädetään ajokorttiluvan hakijasta ja ajo-oikeuden haltijasta sekä ajo-oikeutta vailla olevasta:

1) ajokorttiluokat, joita vastaavin merkinnoin ajokorttilupa on myönnetty, ajo-oikeutta koskevat erityisehdot ja erityisluvut sekä vastaavat puolustusvoimien ajokorttia koskevat tiedot;

2) moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljetettaessa tehdyksi epäiltyjä ja tehtyjä liikennerekoksia, niistä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot sekä tieliikennelain nojalla tapahtunutta ajokieltoon määräämistä, ajokorttiluvan peruuttamista, ajo-oikeuden raukeamista ja varoitusten antamista sekä niiden perustana olevaa tekoa tai epäiltyä tekoa koskevat tiedot;

3) henkilöauton ammattiajoluvan ja lii-

2) moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljetettaessa tehdyksi epäiltyjä ja tehtyjä liikennerekoksia, niistä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot sekä tieliikennelain (267/1981) nojalla tapahtunutta ajokieltoon määräämistä, ajokorttiluvan peruuttamista, ajo-oikeuden raukeamista ja varoitusten antamista sekä niiden perustana olevaa tekoa tai epäiltyä tekoa koskevat tiedot;

3) henkilöauton ammattiajoluvan, lii-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kenneopettajaluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevat tiedot; *sekä*

4) autokoulujen valvontaa ja tutkimusta varten kuljettajaopetusta ja kuljettajantutkintoa koskevat tiedot.

kenneopettajaluvan ja vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavan ajoluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevat tiedot;

4) autokoulujen valvontaa ja tutkimusta varten kuljettajaopetusta ja kuljettajantutkintoa koskevat tiedot; *sekä*

5) opetusluvan ja harjoitusluvan myöntämistä koskevat tiedot.

Ulkomailla annetun ajokortin haltijaa koskevat tiedot talletetaan ajokorttirekisteriin, jos hänet on Suomessa tuomittu tieliikennelain 75 §:n 1 momentissa mainitusta rikoksesta tai muusta moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdystä tieliikennelaissa rangaistavaksi säädetystä rikoksesta taikka liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetun lain (546/1998) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetusta paljastinlaiterikkomuksesta. Rekisteriin talletetaan soveltuvien osin 1 momentissa ja 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ajokortin valmistaja ylläpitää ajoneuvohallintokeskuksen toimeksiannosta ja valvonassa osana ajokorttirekisteriä ajo-oikeuden haltijan valokuvan ja nimikirjoituksen käsittävää tiedostoa (**väliaikainen ajokorttiedosto**). Valmistaja hävittää valokuvan ja nimikirjoituksen viimeistään kolmen vuoden kuluessa ajokortin tilauksesta.

9 §

Oikeus tietojen saantiin ja tallettamiseen

Kuljettajantutkintojen vastaanottaja voi tallettaa suoraikäyttöisesti tieliikenteen tietojärjestelmään kuljettajaopetusta ja -tutkintoa sekä ajokorttia koskevia tietoja.

Kuljettajantutkintojen vastaanottaja voi tallettaa suoraikäyttöisesti tieliikenteen tietojärjestelmään kuljettajaopetusta ja kuljettajantutkintoa sekä ajokorttia ja vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavaa ajolupaa koskevia tietoja.

10 §

Tieliikenteen tietojärjestelmän käyttö

Ajoneuvohallintokeskus voi käyttää tieliikenteen tietojärjestelmää ja sen osarekistereitä sille lain tai asetuksen mukaan kuuluvien tehtävien hoitamisessa.

Ajoneuvohallintokeskus voi käyttää tieliikenteen tietojärjestelmää ja sen osarekistereitä sille lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hoitamisessa.

11 §

Tietojen luovutus tieliikenteen tietojärjestelmästä

Tieliikenteen tietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Tietoa ei saa luovuttaa, jos luovuttamisen voidaan perustelusta syytä epäillä vaarantavan rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta. *Henkilötietojen massaluovutuksen edellytyksenä on lisäksi, että henkilörekisterilain (471/87) 19 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.*

Tieliikenteen tietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Tietoa ei saa luovuttaa, jos luovuttamisen voidaan perustelusta syytä epäillä vaarantavan rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta.

12 §

*Tietojen luovutus ajoneuvorekisteristä**Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa:*

2) viranomaiselle lain tai asetuksen mukaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi tarpeellisia tietoja;

5) Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan ajoneuvojen rekisteröintiviranomaisille tietoja ajoneuvojen rekisteröintitehtävien suorittamiseksi mainituissa maissa;

6) tietoja ajoneuvon rekisteritunnuksen taikka omistajan tai haltijan nimen tai liike- ja yhteisötunnuksen perusteella ajoneuvojen kauppaa tai rahoitusta, liikenne- tai autovaikuttustoimintaa, katsastustoimintaa taikka muuta ajoneuvoihin liittyvää toimintaa harjoittavan yrityksen asiakasrekisterin osoitetietojen päivittämiseen *edellyttäen, että luovutus täyttää henkilörekisterilain 19 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 20 §:ssä säädetyt edellytykset;*

8) tietoja tilastointia tai tieteellistä tutkimusta varten, jos henkilörekisterilain 19 §:n

2) viranomaiselle lain mukaan kuuluvien *tai sen nojalla määrättyjen* tehtävien *tai velvoitteiden* hoitamiseksi tarpeellisia tietoja;

5) *Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen liittyneen valtion* ajoneuvojen rekisteriviranomaisille tietoja ajoneuvojen rekisteröintitehtävien suorittamiseksi *kyseisissä valtioissa;*

6) tietoja ajoneuvon rekisteritunnuksen taikka omistajan tai haltijan nimen tai liike- ja yhteisötunnuksen perusteella ajoneuvojen kauppaa tai rahoitusta, liikenne- tai autovaikuttustoimintaa, katsastustoimintaa taikka muuta ajoneuvoihin liittyvää toimintaa harjoittavan yrityksen asiakasrekisterin osoitetietojen *päivittämistä varten;*

8) tietoja tilastointia tai tieteellistä tutkimusta varten, jos *henkilötietolaissa (/)*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 momentin 3 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät; sekä

tietojen käsittelylle näihin tarkoituksiin säädetyt edellytykset täyttyvät; sekä

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja myös liikenneturvallisuuteen, liikenne- tai autovakuutuksiin, liikenteeseen, liikennetarvikkeisiin, katsastukseen tai ajoneuvoihin liittyvää muuta kuin 1 momentissa mainittua tarkoitusta varten. Ajoneuvon omistajan ja haltijan henkilötietoja saa kuitenkin luovuttaa vain, jos luovutuksen saajalla on henkilörekisterilain mukaan oikeus tallettaa luovutettavat tiedot henkilörekisteriin.

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja myös liikenneturvallisuuteen, liikenne- tai autovakuutuksiin, liikenteeseen, liikennetarvikkeisiin, katsastukseen tai ajoneuvoihin liittyvää muuta kuin 1 momentissa mainittua tarkoitusta varten. Ajoneuvon omistajan ja haltijan henkilötietoja saa kuitenkin luovuttaa vain, jos luovutuksen saajalla on *henkilötietolain* mukaan oikeus *käsitellä näitä tietoja*.

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramainontaan, puhelinmyyntiin tai muuhun suoramarkkinointiin sekä osoitepalveluun. Luonnollisen henkilön tietojen luovutus on sallittua ainoastaan, jos toiminta, johon tietoja pyydetään luovutettavaksi, liittyy liikenneturvallisuuteen, liikenteeseen, liikenne- ja autovakuutuksiin, liikennetarvikkeisiin, katsastukseen, ajoneuvoihin tai ajoneuvokauppaan. Luonnollisesta henkilöstä voidaan muussa kuin automaattiseen tietojenkäsittelyyn soveltuvassa muodossa luovuttaa vain nimi- ja osoitetietoja. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske tietojen luovuttamista katsastuksen suorittajalle katsastukseen liittyvien palvelutehtävien hoitamista varten. Luonnollisen henkilön tietoja ei saa luovuttaa, jos rekisteröity on kieltänyt tietojen luovuttamisen henkilörekisterilain 23 §:n nojalla tai jos luovutuksen saajalla ei ole henkilörekisterilain mukaan oikeutta tallettaa luovutettavia tietoja *henkilörekisteriin*.

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramainontaan, puhelinmyyntiin tai muuhun suoramarkkinointiin sekä osoitepalveluun. Luonnollisen henkilön tietojen luovutus on sallittua ainoastaan, jos toiminta, johon tietoja pyydetään luovutettavaksi, liittyy liikenneturvallisuuteen, liikenteeseen, liikenne- ja autovakuutuksiin, liikennetarvikkeisiin, katsastukseen, ajoneuvoihin tai ajoneuvokauppaan. Luonnollisesta henkilöstä voidaan muussa kuin automaattiseen tietojenkäsittelyyn soveltuvassa muodossa luovuttaa vain nimi- ja osoitetietoja. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske tietojen luovuttamista katsastuksen suorittajalle katsastukseen liittyvien palvelutehtävien hoitamista varten. Luonnollisen henkilön tietoja ei saa luovuttaa, jos rekisteröity on *henkilötietolain nojalla* kieltänyt tietojen *käsittelyn* tai jos luovutuksen saajalla ei ole *mainitun lain* mukaan muutoin oikeutta *käsitellä* luovutettavia tietoja.

12 a

12 a §

*Henkilötunnuksen luovuttaminen
ajoneuvorekisteristä*

*Henkilötunnuksen luovutus
ajoneuvorekisteristä*

Ilman rekisteröidyn suostumusta saa henkilötunnusta käyttää tietojen luovutuksen perusteena tai henkilötunnuksen luovuttaa ajoneuvorekisteristä vain:

1) 12 §:n 1 momentin 2—4 ja 8 kohdassa

1) 12 §:n 1 momentin 2—5 ja 8 kohdassa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tarkoitetuissa tapauksissa; *taikka*

2) kun henkilön luotettava yksilöinti sekä tietojen käyttötarkoitus sitä edellyttävät ja tietojen pyytäjällä on tai voi olla se henkilörekisterilain tai muun lain perusteella hallussaan.

tarkoitetuissa tapauksissa;

2) kun henkilön yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää ja henkilötietolaissa henkilötunnuksen käsittelylle säädetty vaatimukset muutoinkin täyttyvät; *taikka*

3) osoitetietojen päivittämiseksi tai moninkertaisten postilähetysten välttämiseksi suoritettavaa tietojenkäsittelyä varten, jos henkilötunnus jo on luovutuksensaajan käytettävissä.

12 b §

12 b §

Tietosuojalautakunnan poikkeuslupa

Tietosuojalautakunta voi erityisestä syystä antaa poikkeuslupan henkilötietojen luovutukseen 12 §:n 2 momentista poiketen ajoneuvorekisteristä, vaikka tietojen pyytäjällä ei ole henkilörekisterilain mukaan oikeutta tallettaa luovutettavia tietoja henkilörekisteriin, sekä henkilötunnuksen käyttämiseen hakuperusteena tai luovutukseen, vaikka 12 a §:ssä säädetty edellytykset eivät täyty. Edellytyksenä on lisäksi, että rekisteröidyn yksityisyyden, hänen etujensa ja oikeuksiensa sekä valtion turvallisuuden vaarantuminen voidaan estää.

(kumotaan)

13 §

Tietojen luovutus ajokorttirekisteristä

Ajokorttirekisteristä saa kuitenkin luovuttaa:

1a) poliisin tehtäviä puolustusvoimissa suoritaville virkamiehille tietoja henkilötietojen tarkistamista varten;

9) ajoneuvohallintokeskuksen valvonnassa tietoja tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos on ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salsapitovelvollisuus on säädetty, ja jos henkilörekisterilain 19 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetty edellytykset täyttyvät; sekä

9) ajoneuvohallintokeskuksen valvonnassa tietoja historiallista tai tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai liikenneturvallisuustutkimusta varten, jos on ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salsapitovelvollisuus on säädetty, ja jos henkilötietolaissa tietojen käsittelylle näihin tarkoituksiin säädetty edellytykset täyttyvät; sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

 Ajokorttirekisterin tietoja ei saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 2 momentin 8 tai 9 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa.

Ajokorttirekisterin tietoja ei saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 2 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

14 §

Tietojen luovutus ajoneuvoverotusrekisteristä

Ajoneuvoverotusrekisteristä voidaan luovuttaa:

1) rekisteritunnuksen perusteella yksittäisiä tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten *muuten kuin massaluovutuksena* henkilötunnusta lukuun ottamatta;

1) rekisteritunnuksen perusteella yksittäisiä tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten henkilötunnusta lukuun ottamatta;

3) tietoja katsastuksen suorittajalle lain tai asetuksen mukaan kuuluvien tehtävien hoitamista varten;

3) tietoja katsastuksen suorittajalle lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamista varten;

18 §

Rangaistusseuraamukset

 Rangaistus tässä laissa mainittuihin rekistereihin kohdistuvasta tietomurrosta säädetään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja tällaiseen rekisteriin kohdistuvasta henkilörekisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä sekä henkilörekisteririkkomuksesta henkilörekisterilain 44 §:ssä.

 Rangaistus tässä laissa mainittuihin rekistereihin kohdistuvasta tietomurrosta säädetään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja tällaiseen rekisteriin kohdistuvasta henkilörekisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä sekä henkilörekisteririkkomuksesta *henkilötietolaissa*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan 7 päivänä syyskuuta 1990 annetun ajokorttiasetuksen (845/1990) 49 §, sellaisena kuin se on asetuksessa 1256/1994.
